

05.10.2020

Asia/11

§ 630

Valtuutettu Arja Karhuvaaran toivomusponsi ruokatarvikelaskelmien tarkentamisesta ja jätteiden lajittelun tehostamisesta koulu- ja päiväkotiruokailussa

HEL 2020-002498 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 26.2.2020 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään koulujen ruokahävikikokeilua koskevaa aloitetta 26.2.2020 kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Arja Karhuvaaran ehdottaman toivomusponnen:

"Valtuusto edellyttää, että selvitetään voidaanko kehottaa ruokailun toteuttajaa tarkentamaan tarvittavien ruokatarvikkeiden laskelmia sekä tehostamaan ruokatarvikkeiden pakkausten sekä valmistuksessa syntyvän jätteen lajittelevaa käsittelyä. Jätteiden lajittelulla päivähoidon ja koulujen keittiöissä on myös kasvatuksellinen ja esimerkillinen merkitys lapsien asenteisiin ja käyttäytymiseen."

Koulujen ja päiväkotien ruokapalvelujen suunnittelu tehdään yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja palveluntuottajien kanssa. Palveluntuottajat pyrkivät päivittäisessä toiminnassaan menekin seuraamiseen, tarvittavien ruokamäärien ennustamiseen ja mahdollisimman pieneen hävikkiin vastuullisuuden takia mutta myös kustannussyistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala edellyttää ruokapalvelusopimuksissa palveluntuottajaa tuottamaan ruokapalvelut kestävän kehityksen, kaupungin periaatteiden ja voimassa olevien ohjeiden mukaan sekä lainsäädännön (esim. ympäristösuojelulaki ja -asetus, jätelaki ja -asetus) edellyttämällä tavalla. Palveluntuottajan toiminnan tulee tukea koulun tai päiväkodin toimintasuunnitelmiin kirjattuja toimintaperiaatteita jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämisessä, lajittelussa, säilyttämisessä ja kierrättämisessä. Toiminnan pitää tukea myös kasvatuksellisia tavoitteita.

Palveluntuottajan edellytetään lajittelevan jätteet toimipisteessä käytössä olevan ohjelman mukaisesti. Jätteiden lajittelun mahdollisuudet vaihtelevat tällä hetkellä toimipisteittäin.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee parhaillaan jätetilojen kartoitusta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käytössä oleviin tiloihin. Kartoituksen tavoitteena on lajittelun lisääminen siten, että jatkossa kaikissa toimipisteissä on mahdollista lajitella jätteet seitsemään jätelajiin HSY:n lajittelukäytännön mukaisesti (biojäte, lasipakkaukset, pienmetalli, kartonki ja pahvi, muovipakkaukset, paperi ja sekajäte). Kun jätelajien kierrätys muuttuu tähän malliin, lajittelua tullaan edellyttämään myös kohteiden ruokapalveluntuottajilta.

Asiasta on saatu kasvatusta ja koulutuslautakunnan sekä palvelukeskusliikelaitoksen johtokunnan lausunnot.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 17.09.2020 § 21

HEL 2020-002498 T 00 00 03

Lausunto

Esittelijä tarkensi esitystään niin, että johtokunta antaa lausunnon valtuustossa hyväksytyyn toivomusponteen (valtuutettu Karhuvaara ym).

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta antoi seuraavan lausunnon:

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki) tekee tiivistä yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa ruokapalvelujen suunnittelussa. Palvelukuvauksissa määritellään ruokalistojen ja aterioiden suunnittelun periaatteet, laatu ja sisältö. Toimiala vastaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjänä näiden määrittelystä. Palveluntuottaja vastaa ruokapalvelujen tuottamisesta, elintarvikkeiden ja tarvittavien pakkausmateriaalien hankinnasta, ruoan valmistuksesta ja ruoan tarjoilusta. Palveluntuottaja vastaa myös valmistettavien ruokamäärien suunnittelusta, ruoan riittävydestä, mahdollisen ylijäämäruoan hyödyntämisestä ja jätteiden lajittelusta. Palvelukeskus Helsinki seuraa päivittäin menekkiä, ennustaa tarvittavia ruoka- ja raaka-ainemääriä ja pyrkii mahdollisimman pieneen hävikkiin vastuullisuuden ja kestävän kehityksen kannalta mutta myös kustannussyistä.

Palvelukeskus Helsingillä on toimintatapana keskitetty hankinta ja ruokalistasuunnittelu. Menekki suunnitellaan ja arvioidaan toimipaikkakohtaisesti. Palvelukeskus Helsingillä on käytössä menekin seurannan ja ruokahävikin seurannan malli, jonka raportointia entistä reaaliaikaisemmaksi kehitetään parhaillaan. Tämän pohjalta seurataan menekkiä ja syntyvää hävikkiä ja sen hallintaa. Hoitoalan ja valmistuskoulujen osalta on käytössä Aromi-tuotannonohjausjärjestelmä, jonka pohjalta ruokatuotannon suunnittelu toteutetaan. Palvelukeskus Helsingin Pak-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

kalan tuotantolaitoksessa on käytössä Aromi tuotannonohjausjärjestelmä ja Webmysli tilausjärjestelmä, jonka avulla koulut ja päiväkodit sekä sairaaloiden osastot tilaavat tarvitsemansa määrät. Uuden Aromi 2.0 -version kehitystyö on meneillään ja sen pohjalta ennustaminen ja menekinseuranta on entistä tehokkaampaa. Lisäksi toimipaikkatasolla käydään jatkuvaa vuorovaikutusta päiväkodin johtajien, rehtorien ja hoitoalan esihenkilöiden kanssa sekä seurataan tyytyväisyyttä ja ruokailun toimivuutta palveluissa.

Ruokatarvikkeiden pakkaukset lajitellaan kiinteistössä olevan lajittelu- ja järjestelmän mukaisesti. Noudatamme kohteessa käytössä olevia lajittelumahdollisuuksia. Tärkeää olisi luoda kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimissa tiloissa yhtenäinen tapa lajitella pakkaus- sekä valmistuksessa syntyvää jätettä. Nykykäytännön mukaisesti pyrimme lajittelemaan biojätteen, sekajätteen, energiajätteen sekä metallin ja lasin. Tällä hetkellä on toimipaikkakohtaisia tiloista johtuvia eroavuuksia ja tämän suunnittelu kaupunkitasoisesti HNH2035-näkökohdat huomioon ottaen on kannatettavaa. Kaupunkiympäristön toimiala tekee parhaillaan jätetilojen kartoitusta Kaskon tiloihin. Uudessa, suunnitteilla olevassa tuotantolaitoksessa tilaus- ja toimitus -ketjun entistä parempi hallinta on tärkeä tavoite siten, että vastataan juuri tarpeeseen, oikeisiin määriin sekä ruoan kuljettamiseen ja pakkauksiin liittyen.

Jätteiden lajittelun kasvatukselliseen merkitykseen, asenteisiin ja käyttäytymiseen pyritään vaikuttamaan ennakoivasti mm. yhteisellä suunnittelulla ja osallistamisella. Syntyvien jätteiden lajitteluun ja hävikistä viestimiseen kiinnitetään huomiota muun muassa kansalliseen hävikki- viikkoon liittyvässä kampanjoinnissa kaikissa kouluissa ja päiväkodeissa sekä Palvelukeskus Helsingin yhdessä Kaskon kanssa yläkouluille toteuttamassa palvelumuotoiluprosjektissa, jota pilotoidaan syksyllä 2020. Pilotissa syntyvästä hävikistä ja määrästä viestitään päivittäin ja saatujen kokemusten pohjalta hävikistä viestimistä kehitetään eteenpäin ja asia tehdään näkyväksi ja helposti ymmärrettäväksi. Lisäksi Palvelukeskus Helsinki osallistuu tarvittaessa myös kohteen ympäristötyöryhmien kokouksiin ja Kaskon hallinnon järjestämiin jätekartoituksiin. Niihin tulee tarvittaessa myös tuottaa tietoja kohteen edellyttämällä tavalla keittiö-, linjasto- ja lautasbiojätteestä

Esittelijä

yksikönjohtaja
Mikael Neuvonen

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 11.08.2020 § 178

HEL 2020-002498 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran toivomusponnosta seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ruokapalvelujen suunnittelu tehdään yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Palvelukuvauksissa määritellään ruokalistojen ja aterioiden suunnittelun periaatteet, laatu ja sisältö. Toimiala vastaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjänä näiden määrittelystä. Palveluntuottajat vastaavat ruokapalvelujen tuottamisesta, elintarvikkeiden ja tarvittavien pakkausmateriaalien hankinnasta, ruoan valmistuksesta ja ruoan tarjoilusta. Palveluntuottajat vastaavat myös valmistettavien ruokamäärien suunnittelusta, ruoan riittävydestä, mahdollisen ylijäämäruoan myynti- tai jakelutoiminnasta ja jätteiden lajittelusta. Palveluntuottajat pyrkivät päivittäisessä toiminnassaan menekin seuraamiseen, tarvittavien ruokamäärien ennustamiseen ja mahdollisimman pieneen hävikkiin myös kustannussyistä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala edellyttää ruokapalvelusopimuksissa palveluntuottajaa tuottamaan ruokapalvelut kestävän kehityksen, Helsingin kaupungin periaatteiden ja voimassa olevien ohjeiden mukaan sekä lainsäädännön (esim. ympäristösuojelulaki ja -asetus, jätelaki ja -asetus) edellyttämällä tavalla. Palveluntuottajan toiminnan tulee tukea toimialan, koulun tai päiväkodin toimintasuunnitelmiin kirjattuja toimintaperiaatteita jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämisessä, niiden lajittelussa, säilyttämisessä sekä kierrättämisessä. Lisäksi toiminnan pitää tukea asetettuja kasvatuksellisia tavoitteita. Palvelukuvausten mukaan tuottajan tehtävänä on myös omilla toimenpiteillään vaikutettava koulujen ja päiväkotien eri jätelajien jätemäärien vähentämiseen.

Palveluntuottajan edellytetään lajittelevan jätteet kohteessa käytössä olevan ohjelman mukaisesti. Palveluntuottaja noudattaa kohteessa käytössä olevia lajittelumahdollisuuksia. Jätteiden lajittelu on toimipistekohtainen. Kaikissa kohteissa kerätään erikseen biojätteet, paperit ja sekajäte. Kohteesta riippuen voi olla mahdollista kerätä keräyskartongit, pahvit, lasit, metallit ja muovit.

Ruokapalveluntuottajan edustajan edellytetään tarvittaessa osallistuvan myös kohteen ympäristötyöryhmien kokouksiin ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan hallinnon järjestämiin jätekartoituksiin. Niihin tulee tarvittaessa myös tuottaa tietoja kohteen edellyttämällä tavalla keittiö-, linjasto- ja lautasbiojätteestä.

Kerran vuodessa, valtakunnallisella hävikkiviikolla, palveluntuottajat tuovat lautashävikin määrät ja muuta tietoa aiheesta esiin ruokasaleihin toimialan toiveen mukaisesti.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee parhaillaan jättilojen kartoitusta Kaskon tiloihin. Kartoituksen tavoitteena on lajittelun lisääminen siten, että jatkossa kaikissa kasvatuksen ja koulutuksen tiloissa on mahdollista lajitella jätteet seitsemään jätelajiin HSY:n jätelajittelukäytännön mukaisesti (biojäte, lasipakkaukset, pienmetalli, kartonki ja pahvi, muovipakkaukset, paperi ja sekajäte). Kun jätelajien kierrätys muuttuu tähän malliin, lajittelua tullaan edellyttämään myös kohteiden ruokapalveluntuottajilta.

Toimialalla on myös tunnistettu tarve kehittää ruokahävikin seurantaa ja edesauttaa palveluntuottajia vähentämään syntyvää hävikkiä. Välineitä yhtenäisen ruokahävikin seurannan ja tilastoinnin toteuttamiseen on hyvä suunnitella yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Näin toimialan tarvitsema tieto saadaan kaikilta palveluntuottajilta jatkossa samalla tavalla ja tilastointi sekä vertailtavuus ovat mahdollisia. Toimiala aloittaa tarkemman ruokahävikin seurannan suunnittelun Palvelukeskus Helsingin kanssa syksyllä 2020. Kilpailutettujen kohteiden palvelukuvauksiin asia voidaan kirjata seuraavien sopimuskausien alkaessa Palvelukeskus Helsingin kanssa saatujen kokemusten pohjalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi